

กพท.รับที่.....12.....
วันที่.....18 ต.ค. ๖๖.....
เวลา.....16.29 น.....

สสค. (eMail)
ส่ง : กพท.
รับที่ : ๑10968/67
18 ต.ค. 2567 เวลา 16.20 น.

ด่วนที่สุด

ที่ สม ๐๕๐๔/ ๓๖๐

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น ๖-๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กทม. ๑๐๒๑๐

๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง ข้อเสนอแนะกรณีหน่วยงานของรัฐปิดศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีการปิดศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว และเห็นควรให้การคุ้มครองสิทธิเด็ก อันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิทางการศึกษา กสม. จึงขอกราบเรียนความเป็นมา ข้อพิจารณา และข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ความเป็นมา

๑.๑ กสม. ได้รับเรื่องร้องเรียนกรณีสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานีมีคำสั่งปิดศูนย์การเรียนรู้มิติตาเยะบางกุ้ง เมื่อวันที่ ๔ กันยายน ๒๕๖๗ ส่งผลให้เด็กถูกหลอกลวงแรงงานเมียนมา ๑,๑๗๙ คน ต้องหลุดออกจากการเรียนกลางคัน รวมถึงศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าวทุกแห่งในจังหวัดสุราษฎร์ธานี และอีกหลายแห่งในพื้นที่อื่นทั่วประเทศต้องปิดตัวลงด้วยความวิตกและหวาดเกรงว่าจะมีการปิดศูนย์การเรียนรู้และดำเนินคดีกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เด็กนับหมื่นคนได้รับผลกระทบ

๑.๒ กสม. ได้จัดเวทีรับฟังข้อเท็จจริงและความเห็นจากหน่วยงานของรัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิ และภาคประชาสังคม เมื่อวันที่ ๑๙ กันยายน ๒๕๖๗ ณ สำนักงาน กสม. รวมทั้งลงพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๖๗ เพื่อรับฟังข้อเท็จจริงและข้อเสนอแนะจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยก่อนหน้านี้ กสม. ได้หารือกับหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงหน่วยงานด้านความมั่นคง เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าวอย่างเป็นระบบและองค์รวม โดยคำนึงถึงมิติที่รอบด้าน และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อเด็กและสังคมไทยโดยรวม

๒. ข้อพิจารณา

๒.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ ประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๑๒ บัญญัติให้รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี และมีหน้าที่กำกับ ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ โดยความร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเอกชน สอดคล้องกับกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ข้อ ๑๓ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก ข้อ ๓ ข้อ ๒๘ และข้อ ๒๙ ที่รับรองสิทธิของเด็กทุกคนให้ได้รับโอกาสทางการศึกษา เพื่อมุ่งไปสู่การพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์สูงสุดของเด็กเป็นสำคัญ

๒.๒ สถานการณ์...

๒.๒ สถานการณ์การสู้รบในเมียนมา ความขัดแย้งทางการเมือง และการบังคับเกณฑ์ทหาร ทำให้เด็กชาวเมียนมา โดยเฉพาะเด็กถูกหลอกลวงแรงงานเดินทางเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าวในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศนับร้อยแห่ง ทำหน้าที่ดูแลเด็กให้เข้าถึงสิทธิด้านการศึกษา และช่วยดูแลเด็กไม่ให้ตกอยู่ในสถานะที่เสี่ยงต่อการถูกแสวงหาละเมิด ล่อลวง ชักนำไปในทางที่ผิด หรือเป็นเหยื่อการค้ามนุษย์

๒.๓ โดยที่สถานศึกษาของรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชน ไม่พร้อมที่จะรองรับเด็กต่างด้าวกลุ่มนี้ เนื่องจากหลักสูตรการเรียนการสอนไม่เป็นไปตามความต้องการของเด็กและผู้ปกครอง ที่จะให้เด็กกลับไปเรียนต่อในประเทศเมียนมาได้ อีกทั้งมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากร เกณฑ์อายุของผู้เรียน และภาษาที่ใช้ในการสื่อสารด้วย

๒.๔ ศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าวเป็นการแบ่งเบาภารกิจของรัฐในการจัดการศึกษาและคุ้มครองเด็กเหล่านี้ แต่ไม่สามารถจัดตั้งเป็นศูนย์การเรียนตามกฎหมายว่าด้วยศูนย์การเรียนรู้ได้ เนื่องจากข้อจำกัดเรื่องคุณสมบัติบางประการ อาทิ ผู้ขอจัดการศึกษาต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย หลักสูตรการศึกษาต้องสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางของไทย และภาษาที่ใช้ต้องเป็นภาษาไทย ทำให้การดำเนินการของศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าวไม่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย

๒.๕ การปิดศูนย์การเรียนรู้จะเป็นการส่งต่อปัญหา กล่าวคือ เมื่อเด็กหลุดจากระบบการศึกษา จะเสี่ยงต่อการถูกแสวงหาละเมิด ปัญหายาเสพติด อาชญากรรม และการใช้แรงงานเด็ก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้า การลงทุน เศรษฐกิจของประเทศ และภาพลักษณ์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ

๒.๖ ด้วยหลักการและเหตุผลข้างต้น กสม. จึงเห็นว่า การแก้ไขปัญหาศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว จำเป็นต้องคำนึงถึงมิติต่าง ๆ ให้รอบด้าน อาทิ ด้านความมั่นคง มนุษยธรรม สิทธิเด็ก สิทธิด้านการศึกษา ด้านแรงงาน เศรษฐกิจ การค้า การลงทุน และภาพลักษณ์ของไทยในเวทีระหว่างประเทศ นอกจากนี้ จะต้องมองปัญหาแบบองค์รวม บูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อแก้ปัญหายั่งยืนเป็นระบบ ไม่ส่งต่อปัญหาอย่างเป็นลูกโซ่

๒.๗ ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจใช้กรณีตัวอย่างที่หน่วยงานภาครัฐในพื้นที่จังหวัดตาก รวมถึงฝ่ายความมั่นคงและภาคประชาสังคม ได้สนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒ จัดตั้งศูนย์ประสานงานการศึกษาเด็กต่างด้าว (Migrant-Education-Coordination-Center: MECC) เพื่อขึ้นทะเบียน จัดแจ้งศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว (Migrant-Learning-Center: MLC) โดยขณะนี้ มี ๖๓ ศูนย์ รองรับเด็กต่างด้าวประมาณ ๑๘,๐๐๐ คน เช่นเดียวกับพื้นที่จังหวัดสมุทรสาครที่หน่วยงานภาครัฐได้บูรณาการการทำงานร่วมกับภาคประชาสังคม เพื่อดูแลด้านการศึกษาของเด็กต่างด้าว โดยคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของเด็กและสังคมโดยรวม

๓. เหตุผลและความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ บัญญัติให้ กสม. มีหน้าที่และอำนาจเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ วรรคสอง ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔๓

๔. ความเร่งด่วนของเรื่อง

เห็นสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการให้มีผลในทางปฏิบัติโดยเร็ว

๕. ข้อเสนอแนะ

จากข้อเท็จจริงและข้อพิจารณาตามข้อ ๑ และข้อ ๒ กสม. จึงกราบเรียนมาเพื่อนายกรัฐมนตรี
นำเสนอคณะรัฐมนตรีมอบหมายกระทรวงศึกษาธิการดำเนินการ ดังนี้

๕.๑ ระยะเร่งด่วน

๕.๑.๑ ให้ทบพวนมาตรการการปิดศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว โดยให้สามารถ
จัดการเรียนการสอนไปพลางก่อนได้ในระหว่างรอการขึ้นทะเบียนจุดแจ้ง ตามแนวทางที่สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต ๒ ดำเนินการจุดแจ้งศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว (Migrant Learning Center: MLC)
ทั้งนี้ ให้มีการสอนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารด้วย

๕.๑.๒ ดำเนินการให้เด็กในศูนย์การเรียนรู้มีตาเยะบางกุ่มและศูนย์การเรียนรู้
เด็กต่างด้าวในพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ปิดตัวลงไปแล้ว มีทางเลือกที่จะกลับไปเรียนในศูนย์การเรียนรู้เดิม
หรือในโรงเรียนที่หน่วยงานในพื้นที่เตรียมการรองรับไว้ให้ โดยให้สำรวจและจัดการให้เด็กได้เรียนภายในวันที่
๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นวันเปิดภาคเรียน

๕.๒ ระยะถัดไป

จัดให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้เด็กต่างด้าว โดยมีสาระสำคัญ
เกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนจุดแจ้ง การขึ้นทะเบียนครูและนักเรียน รวมถึงการสอนภาษาไทย และให้ร่วมมือกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะในระดับพื้นที่ในการดูแลเด็ก ทั้งด้านการศึกษา สาธารณสุข และการคุ้มครอง
สวัสดิภาพให้มีความปลอดภัยและไม่ถูกแสวงประโยชน์ โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม
และองค์กรระหว่างประเทศ ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภารกิจของรัฐในการจัดการศึกษาและคุ้มครองเด็กกลุ่มดังกล่าว

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ผลเป็นประการใดโปรดแจ้งให้ กสม. ทราบด้วย จะขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์)
ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

สำนักคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ๑

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๓๙๕๔ (สมพงษ์)

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๙๕๔๘

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ hrp1_04@nhrc.or.th